

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 164 (10761) 1978 чыдың июль 15, суббота 1925 чылда үндөөлөттүнген Өртөө 2 көп.

ЭГЭЭРТИНМЕС КУРЛАВЫР

СЭКП обкомунда, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелинде, облпрофчөвүлелде болгаш ВЛКСМ обкомунда

Чедишкinnerни быжыглаар болгаш көвүдедир

Шыны үеде малды болгаш оң чаш төлүн менди камгалап алырының талазы-биле малчынарның социалисттик чарыжынын түнделерин, а ол ышкаш беш чылдың үшкү чылының алды айларының дургузунда мал ажылынын продуктуларын буюрер база күрүнег садарын көвүдедир дээш көдөз ажыл-агый ажылдакчыларының чарыжынын түнделерин СЭКП обкомунун бөрүзү, республиканың Министрлер Чөвүлели, облпрофчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомун үндүргөн бэлгаш чогуур доктаалдары хулап алган.

Кыштаглаашкынын тос айларының дургузунда, эртен чылдың ол үезинге деңгээрге, республиканың ажыл-агыйларында малдын нити өлүп хораар 47,2 хуу кызырлан, нитиниң баш өгүчүзү малдын баш санын камгалап алары 94,8 хуу болган деп, кышкы үеде нитинин малын база оң чаш төлүн менди камгалап алыр талазы-биле малчынарның социалисттик чарыжынын түнделерин дугайында доктаады ошолан демделген.

Мал кыштаглаашкынын эртинеринге дээр түнелерин Эрзин районун малчылары чедип ап, малды чаш төлү-биле кады менди камгалап аларын 97,9 хуу чедирген. Мөңгү-Тайга району ол күрүзүгү 96,2 хуу болган. Ажыл-агыйлардын «Хемчик» совхоз малды болгаш оң чаш төлүн 98 хуу, «Өк» — 97,6 хуу, «Малчы» — 97,1 хуу, «Улуг Октябрь» — 96,5 хуу камгалап аларын хандырган, бедик көргүзүлгелерни чедип алган.

«Хемчик» совхозтун топ сүт-башы ферманын, Көдөз ажыл-агыйнын дургузунда стапанын Халын-Ассанда СБФ-инин, «Чодура» совхозтун Хараат-Тей СБФ-инин, ол ышкаш «Өк» совхозтун Чангышай, «Чыраа-Бажи» совхозтун Хорум-Дарга, «Алдаа-Мадыр» совхозтун Чекетигде болгаш Чодураалык-Сайырга хойжу бригадаларынын коллективтери малды менди камгалап алырын чедип ап, багай арас ажылдаан.

Мичалдак чамдык районнарда болгаш совхозтарга кышкы үеде малды эки чөмгөрерин база ажаарын организаастаарында, малды менди камгалап алыр дээш малчынарның социалисттик чарыжын калыптартып болгаш фондун дашкаар чык автомашиналар тускайлап бээр деп шийтирилген.

«Малчы» совхозтун топ сүт-башы ферманын, Көдөз ажыл-агыйнын дургузунда стапанын Халын-Ассанда СБФ-инин, «Чодура» совхозтун Хараат-Тей СБФ-инин, ол ышкаш «Өк» совхозтун Чангышай, «Чыраа-Бажи» совхозтун Хорум-Дарга, «Алдаа-Мадыр» совхозтун Чекетигде болгаш Чодураалык-Сайырга хойжу бригадаларынын коллективтери малды менди камгалап алырын чедип ап, багай арас ажылдаан.

Мичалдак чамдык районнарда болгаш совхозтарга кышкы үеде малды эки чөмгөрерин база ажаарын организаастаарында, малды менди камгалап алыр дээш малчынарның социалисттик чарыжын калыптартып болгаш фондун дашкаар чык автомашиналар тускайлап бээр деп шийтирилген.

Мичалдак чамдык районнарда болгаш совхозтарга кышкы үеде малды эки чөмгөрерин база ажаарын организаастаарында, малды менди камгалап алыр дээш малчынарның социалисттик чарыжын калыптартып болгаш фондун дашкаар чык автомашиналар тускайлап бээр деп шийтирилген.

Бөгүн бистик республиканың найысалалы — Кызылга муракчы малчыларын хуралы ажыттынар. Оң киржичилери — мал кыштаглаашкынын чедишкinnerни эртинер, мал продуктуларын буюрер база күрүнег садарын көвүдедир дээш социалисттик чарыштын тидекчилери-дир. Олар бөгүн дуржулганын солуштурулар, партия, совет, ажыл-агый органнырның ажылдакчылары-биле кады 1978 чылдың ийги чартында сорулгаларын чугаалажыр.

Мурнакчынын чедишкinner хей яныз чүүлдерден хамааржыр. Ол дээрге, бедик мергелдиг болуру, эртемнин чаа чедишкinnerин шийгээдил алыры специалистерни сүмезин барымдаалары, чаа арга-дуржулганы ажылаары болгаш еске-дээ чүүлдер-дир. Мурнакчы буюрунун ол чүүлдерин ажылап турары база яныз-бүрү, Каячара-даа алыр болза, бистик мурнакчыларын дуржулганы — ол дээрге, үнелет чөтпес эртинер-дир. Оларнын чедишкinnerини нити көргүзүлгелерден бети дээрге ийи-үш катап хей турар болгай.

Социалисттик чарыштын түнелерин үндүрүп турда, республика комиссиязынча районнардан 400 ажыг мурнакчыларын көргүзүлгелерин түнелерин кыргын. Олар болза, совхозтарга, районнарга социалисттик чарышка тийлээн кижилер-дир. Быжырым-чылыг шийлеге-хынаалдарын түнелеринде, республиканың социалисттик чарыжынын бедик негелдерин хууесткен 120 хойжулар, бода болгаш еске чүзүн мал ажылдакчылары тидекчилер болуу шылгараан. Оларнын арасында Социалисттик Күш-ажылыны Мадырлары Монгуш Чола, Ооржак Дажы-Намчал, чазактын бедик шаңнаалдарынын эдилекчилери Иван Данзурун, Иван Сафонов, Намдал Орус, Монгуш Калга-оол, бо чыл-биле ийи удаа чемпионнаан Ооржак Доржу болгаш мал ажылынын еске-дээ адырларында ажылдап турар ортумак-дээ салгалдын аныктар-даа бар.

Мурнакчыларын кайы-даа салгалын алыр болза, оларнын кайызы-дээ бедик мерелердин, ажылында чүгел ак сеткилдиг эвес, харыа кызымаккай, үргүчүл чаа чүүлдерин сураттыган, бергелер таарышканды ону ажып эргеринге онза-шудурдугун көргүзүр, эрес шалыкын кижилер болуп турар. Эскээр чугаалаарга, совет хамаатызынын онзагай бедик мораль-политиктик шынарлары сиңиккен кижилер-дир.

Ынчангаш мурнакчы дуржулганы непередир дээрге, бир дугаарында ажылдакчы буюру хамааты хүлээлгенин тода билген турарын чедип алары, олар көдөз ажыл-агыйны улам ийи хөгжүдөр дугайында партиянын ийи үндүргени программаны өүүсүдеринге боттарынын киржилгезин эки билип алган турарын чедип алары-дир.

Мурнакчы дуржулганы непередир чүгле эки турарын херээ эвес. Партия ону планнын непередирин, ук дуржулганы билдилег чырып, дээштиг кылдыр тайылбырларын неген турар. Чыл херек чок, ай келген тудум-на чаа чүүлдер тынтып, дуржулга боду база байын турар. Моон ужурунда бо ажылда «ам-на эчинге чегги эвесле» деп чүве турбас. Харын оон ужурунда мурнакчы дуржулга бистик хөгжүлдөөстүн эгээртинмес эртинези болуп турар.

Дуржулга непередир хей тазалыг ажыл. Бистик 10 чартык мук малчынарның бештин дөрт кезинин көргүзүлгелерин бедивезин, мурнуку денелеринде хевээр арткан. Ол болза, чангыс черде таптап турар чорук ышкажыл. Сорулга чүл дээрге, оларны мурнакчыларын денелеринге чедир көдүрер дээш, кижилерни сорук кийер, бодунга бүзүрелди синиктирер, чогаалдыкчы тыынгыр чорукка өөредир херек.

Оон ангыда, малчынарның иштинде куду көргүзүлгү, кедерезе, ээ-харысалга чогулдан чидиргелер, когаралдар болуру турарларын саны база эвези эвес. Ажыл-агый буюрунда, фермаларда, бригадаларда олар билдирген, база-ла тодаргай кижилер-дир. Оларнын-биле ажыл база нити эвес, тодаргай болуу ужурулуг. Маана эч-хуузуунуң бүзүрелди бөсөдөзи, хамааты хүлээлгенин талазы-биле шынгын негелде херек анаар, чамдыкта черде күш чөтпес чүүлүне дуза-даа кадар ужурулуг. Бо ажылды кымын-биле чорударын база ону кымга дагырышын кытырылдан ажылдын чедишкinnerи колдууда хамааржыр.

Мурнакчылар чүгле ажылынга дуржулгалыг эвес, амдыралдын дуржулгалыг база аларда улуг, чүгле алдар эвес, харын авторитет-даа оларда болгай. Ынчангаш оларнын боттарын дуржулга непередир ажылга хаара тудар, а ол ажылды чорударында өөредир херек.

«Революцияның чалбыжы» совхозтун сурагалы хойжузу, Ленин орденин эдилекчилери Иван Петрович Сафонов Балгачын ортумак школазынын өөреникчилерин дургузуп бригадалык чедип келеш, хой кыргыздамында күш-ажылды организаастаан биле тапкык көргөн болгаш ажыкты сүмезин берген. Хой кыргыздамында улуг уузе-биле бир дөмей ажылдан турар Светлана Кашык-оолдуг. Зоя Ошунуң хой кыргызында мергелдигин Иван Петрович макталат. Олар анык кыргыздарының арасында бирги черин элел турар. Дуржулгалык хойжу бөдүнуң ажылында дугайын өөреникчилерге база согулгалын чугаалаан. Бо чылдан оң кодыкына 1000 баш хураган неместен. Төрүтү 100 хойга

Улам эки ажылдаар

СЭКП ТК-ның июль Пленумунга СЭКП ТК-ның Чыгыш секретары, ССР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы ш. И. И. Брежневтин «ССР-ниң көдөз ажыл-агыйнын улам ийи хөгжүдөр дугайында» алыштын улуг согурулгалык нөмүш тапшыкыл, бүтү чон-биле бир дөңгө чүдүргүзүлгү деткенин, Каа-Хем районда СЭКП-ниң XXV съездин аттыг совхозта № 1 хойу бригадасында үчүткелден турар мен.

Мал ажылынын бөлүк мурнакчыларына «Тыва АССР-ниң алдарыг малчыны» хундулуг атты тыпсыр дугайында ТЫВА АССР-НИН ДЭЭДИ СОВЕДИНИН ПРЕЗИДИУМУНУН

- Нитинин мал ажылын көргүзүлгеге ачы-лавыялы дээш «Тыва АССР-ниң алдарыг малчыны» хундулуг атты тыпсыр болза: Антонова Григорьевна Балагашева — Биш-Хем районун «Кызыл тараачын» совхозтун саякчызы.

Мал ажылынын мурнакчыларын Тыва АССР-нин Дээди Советинин Президиумунун Хундулуг бижин-биле шаңнаар дугайында ТЫВА АССР-НИН ДЭЭДИ СОВЕДИНИН ПРЕЗИДИУМУНУН

- Малчыларының арасында социалисттик чарышка бедик көргүзүлгелер дээш Тыва АССР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Хундулуг бижин-биле шаңнаар болза: Мочал-оол Донгакович Биче-оол — Мөңгү-Тайга районун «Малчы» совхозтун хойжузу. Аня Крестьянинова Болд — Танды районун ССР-ниң 50 чылды аттыг совхозтун баша ажаакчызы. Көргөн-оол Чарыалович Иргак — Каа-Хем районун «Улуг Октябрь» совхозтун хойжузу.

Бажыны хүлээткен

- «Кызыл тудуг» орден-биле Александр Гиргорьевич Шынов удурткан монтажниктер бригаданын ийи-биле тудулган 120 квадратнын бажынын аныктыга кийрер. Тудугчулар, шеверлекчилер болгаш монтажниктер бажынын хуузада бир ай эрте күрүне комиссияга дужаары-биле бедиктен. Бо объектин ажаакчыларын өөрениктер тудугчулардан анык керээлди организаацилар «Северэлектромонтаж» болгаш «Востокпромсельмонтаж» участоктор, № 14 мехавталанга эртелде болгаш өскөтөрдө да илдепкелди кырышкан.

«Чарыштын экономикти эчис сорулгазы—тарааны, зэтти, сүттү болгаш өске-даа продукцияны хэй болгаш чийк үнелиг кылдыр бүдүрери болур. Оон-биле кады эң эки түннелдер чогуу чүрүн-биле чедип алдынганан, кандыг тодаргай чылда-гааннардан чамдыктар мурнай бергенил, өскелери канчап мурнуку деннеде артканыл, үшкүлери чүге хождудай берге-ниа деп чүвени билери чугула»

(СЭКП ТК-ның июль (1978 чыл) Пленумунга СЭКП ТК-ның Чигинге секретары эш Л. И. Брежневтин айтканындан).

ТЫВА — ХАКАСИЯ

Тыва АССР биле Хакас автономнуг областың социалисттик чарыжының 1978 чылдың бирги чартыгында түннелдери

Table with 4 columns: Тыва АССР, Хакас автономнуг областы, 1978 чылда, 1977 чылда. Rows include: УЛЕТНУР, ТУДУГ, ТРАНСПОРТ, САДЫГ, МАЛ АЖЫЛЫНЫН ПРОДУКТУЛУУ.

КӨДЭЭ АЖЫЛ-АГЫЙГА ЧУГУЛА ЗВЕНО

СЭКП ТК-ның июль Пленумунга чурттуу көдээ ажыл-агыйын улам алай хождудай талаш-биле хей талашы тодаргай хемчеглерни айткан. Көдээге капитал тудугунун ролунун дуйайын ол Пленумга алектешкенге СЭКП ТК-ның Чигинге секретары эш Л. И. Брежнев ошалай демдегелген. Республиканың ажил-агыйларында тудугунуң байланышчучуларга чугулаан бээр-биле «Тыва совхоз тудуг» каттыжымшынын кол инженери М. Ш. Ширин-биле бистик корреспондентивас интервью кылган.

тус ажалтыварының ара-лында чарышты дээштинг организастан, оон түннелди ай-картал салыла — доктаамал ажалтыварына 102 орунчук икити чуртталга балыкын болгаш оон-даа өске объектилерни хуусааның бетинде эки шынарары кылдыр кылды дооар ужуруттис. — Сибириниң болгаш Ыраккы Чөөл чүктүн районнарыга чурттуу чораш-даа база СЭКП ТК-ның июль Пленумунга алектешкенге-даа, улам ажалтыварына өске-даа ажалтывары-биле чегрелештириверип туудуу улам хождудай болгаш оон-даа өске объектилерни хуусааның бетинде эки шынарары кылдыр кылды дооар ужуруттис.

1978 ИЮЛЬ № 7. АЖЫГЛАДА КИРИГЕН. Тыва республиканың өсетте-тудуг эргелелиниң коллективни 1978 чылдың бирги чартыгында тудуг-монтаж ажалтыварының планын 101 хуу күөстөк, социалисттик чарышка тилекчи болуп үнгөн.

— Республиканың ажил-агыйларында тудугунуң байланышчучуларга чугулаан бээр-биле «Тыва совхоз тудуг» каттыжымшынын кол инженери М. Ш. Ширин-биле бистик корреспондентивас интервью кылган. Республиканың ажил-агыйларында тудугунуң байланышчучуларга чугулаан бээр-биле «Тыва совхоз тудуг» каттыжымшынын кол инженери М. Ш. Ширин-биле бистик корреспондентивас интервью кылган.

— Республиканың ажил-агыйларында тудугунуң байланышчучуларга чугулаан бээр-биле «Тыва совхоз тудуг» каттыжымшынын кол инженери М. Ш. Ширин-биле бистик корреспондентивас интервью кылган. Республиканың ажил-агыйларында тудугунуң байланышчучуларга чугулаан бээр-биле «Тыва совхоз тудуг» каттыжымшынын кол инженери М. Ш. Ширин-биле бистик корреспондентивас интервью кылган.

Улут-Хем районда Адыр-Шылаа коллективни онгу беш чылдың үшкү чылдың бирги чартыгында күрүнеге сүт саларының планын оонаалдыр 130 хуу күөстөк, районунуң сүт-бараан фермаларының арасында чарышка тилекчи болган. Мындай чедиптинер социалисттик чарыштын доктаамал тилекчилери, саянчылар С. Доржу, А. Уйнак, каларчы Т. Дартай-оол, бызаа ажаачымы У. Лабуу оларның болгаш өске-даа ажалтыварының арасында күш-ажымшыны кызында чедип алдынтан.

АРГА-СҮМЕНИ АЖЫГЛАШ...

Ошту беш чылдың үшкү чылдың шалычы чыл болдулар, чарышты улам калбартып, ажалтывары чорук болгаш ажалтывары дөш дөмкөлдү күөстөлдүр дуйа-была СЭКП ТК-ның, С.С.Р.В.ниң Министрлер Чөвүдөсиниң, ВИСПС-тин болгаш БИНСМ ТК-ның Чаганында ажалтывары чугулаан ажалтывары-биле бистик «Чодура» совхозунуң маалымдары шудуру ажалтывары берге үшкүн маалдыр ажалтывары, чарыштын чорук болгаш ажалтывары, чарыштын чорук болгаш ажалтывары, чарыштын чорук болгаш ажалтывары.

ГДР-ЖЕ АЯН-ЧОРУК

Бо өөредилге чыдаа эң эки өөредилге, сагыла-чуртун болгаш хей-икити ажалтывары илешкелди киржилге даш социалисттик чарыш бистик республиканың профтехөредилге чедеринин арасында чоруп турар. Чылдың бирги чартыгының түннелди үнгөн. Профтехучилищелеринин арасында тилекчи болган коллективтер, ажалтывары сургуулар Москва, Ленинград болган.

ХУУСАА — ОКТАБРЬ 7

«Кызыл тудуг», 48 дугаар тудуг эргелелеринин болгаш монтажчылар коллективтери республика наймалдыгының эң чугула тудугларының бирөөнү — чыл гостиницаны ССРЭ-нин Конституциясының бир чыл оюнда — октябрь 7-де ажалтывары киирерин хураанган, сорук киирешкенин ажалтывары турар. Тудугда дашчылар, бетонщиктер, баянчылар, монтажчылар болгаш шеверлекчилер бригадалары арасында социалисттик чарышты калбарган. 1978 чылдың баштайгы чартыгының түннелдери-биле С. Лукьянчукту удуртканы сөөршиктер бригадалы мурнуку олуруда чоруп турар. Бригада гостиницанын витражтары, сонгаалар хоолдарын тургуулу, демир кескерткери канип турар. Бригадада А. Приставко, комсомолчу Н. Шетипев болган өскелер-даа мурнакчыларга саямдык турар.

Улут-Хем районда Адыр-Шылаа коллективни онгу беш чылдың үшкү чылдың бирги чартыгында күрүнеге сүт саларының планын оонаалдыр 130 хуу күөстөк, районунуң сүт-бараан фермаларының арасында чарышка тилекчи болган. Мындай чедиптинер социалисттик чарыштын доктаамал тилекчилери, саянчылар С. Доржу, А. Уйнак, каларчы Т. Дартай-оол, бызаа ажаачымы У. Лабуу оларның болгаш өске-даа ажалтыварының арасында күш-ажымшыны кызында чедип алдынтан.

А. ЗАВЩЕВИЦА фотозары.

КАЙДА КАНДЫГЫЛ? БИРГИ ЧАРТЫК ЧЫЛДА

Table with 3 columns: Планы, Күөстөккө, Хуузу. Rows include: МУРНАП ТУРАРЛАР, СҮТ ТАЛАЗЫ-БИЛЕ, «Саян» совхоз, «Халды» совхоз, Дуржулга станицаны, ЗЭТ ТАЛАЗЫ-БИЛЕ, «УТБА 25 чылды» совхоз, «Өвөк» совхоз, ДУН ТАЛАЗЫ-БИЛЕ, «Мурвакчы» совхоз, «Торгалык» совхоз, ХОЖУДАП ТУРАРЛАР, СҮТ ТАЛАЗЫ-БИЛЕ, «Барлык» совхоз, «Кызыл тараачык» совхоз, «Ленинчи орук» совхоз, «Кызыл тул» совхоз, «Бая-Хем» совхоз, «Ленинчи орук» совхоз, «Барлык» совхоз.

УЛЕТНУР БИРГИ ЧАРТЫК ЧЫЛДА

«Наа-Хем» разрез. Тываның элентри четкилер. «Тыва кобалт» комбинат. Зэт кембизды. Нымылдың сүт заводу. Хову-Аксының хлеб заводу. Ресвалдримун демир-бетон нылыгыр заводу. Шуурмактын аял белеткээр пунктузу. Тандының аял ажалтывары. Техниктиг хандырылга станицалы. ОЛАР—ХОЖУДАШКЫНДА. «Тудуг кескерткери» комбинат. Зэт-сөөнтен далган кымыр завод. Устүү-Енисейиниң балык заводу. Нымылдың, Бай-Хаантык, Туранның хлеб заводтары. Пиво заводу. Нымыл-Мажалыктын тууйбу заводу. Хана материалдарының заводу. Районнар арасының Самагалдайла «Сельхозтехника» наттыжымшыны. Туранның, Сарыг-Септиң райулетпур комбинаттары.

Фоторепортаж

2-ги арың ● 1978 ч. июль 15

УЕНИ МУРНААННАР

№ 4 механизация эргөөлүгү... К. У. Черненко... Красноярск...

МАНАПТУРАР

Өвүр району «Кызыл туу» совхозу... Манаптура... Ч. ООРЖАК.

БУДУК-БУРУ БЕЛЕТКЕЛИ

Чөөн-Хемчикте «Чыраа-Ба...» совхозунун аял-ишчилери... К. МААДЫ.

ХЫНАМЧАЛЫ-БИЛЕ

Куску дүжүт ажалдашыга... Чөөн-Хемчик район... О. ЧАН-ООЛ.

КРАСНОЯРСК. (СЭТА). СЭКП ТК-нын Политбюро кезгитүүгө кайтканда...

Красноярсктин өкмөтү... Ч. У. Черненко... Красноярск...

Красноярсктин өкмөтү... Ч. У. Черненко... Красноярск...

КАМГАЛАДЫГ ЗОНА

«ТӨӨГҮНҮН ТУРАСКААЛДАРЫН БОЛГАШ КУЛЬТУРАНЫН ӨСКЕ-ДАА УНЕЛИГ ЧҮҮЛДЕРИН КАМГАЛААР ДУГАЙЫНДА «САГЫШ САЛТЫРЫ»-СЭР ХАМААТЫЛАРЫНЫН ХЕРЭЭ БОЛГАШ ХҮЛЭЭЛГЕЗИ»

МОСКВА—бистиң бурунгу найысылалыбыс. Ында чүс-чүс архитектура, культура, төөгү тураскаалдары тургустунган...

Иванның ноңга суургазы, Останкинода Ордү дээш оон-даа өскөргө тулук чагылары-биле буюгеткин...

«Новодевичий хүрээ» деп камгалалдыг зоналар тургустунган. Ол дээрже ында туугуларның эрги хевирин хезээр...

ЧУРУНТАРДА: Кремльдин болгаш Зарядье районда камгалалдыг зонаның хевирин... А. НОВТУНУН болгаш В. КОШЕВОЙНУН фотолары.

ТАЙБЫЦ — УЛУСТАРНЫЦ НЕГЕЛДЕЗИ

Июль 13-те Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Президиумунун сессиясында амгы үеңиң өң чутула болгаш соңгаарлаптың болбас айтырыглары...

ЭФИОПИЯНЫЦ КОЛ СОРУЛГАЗЫ

АДДИС-АБЕБА. (СЭТА). Марксист-ленинчи идеологияны удурулга болдурган ажалдын ангынын амангарды партизаны гургулары өбюн революциянын кол сорулгазы болу деп...

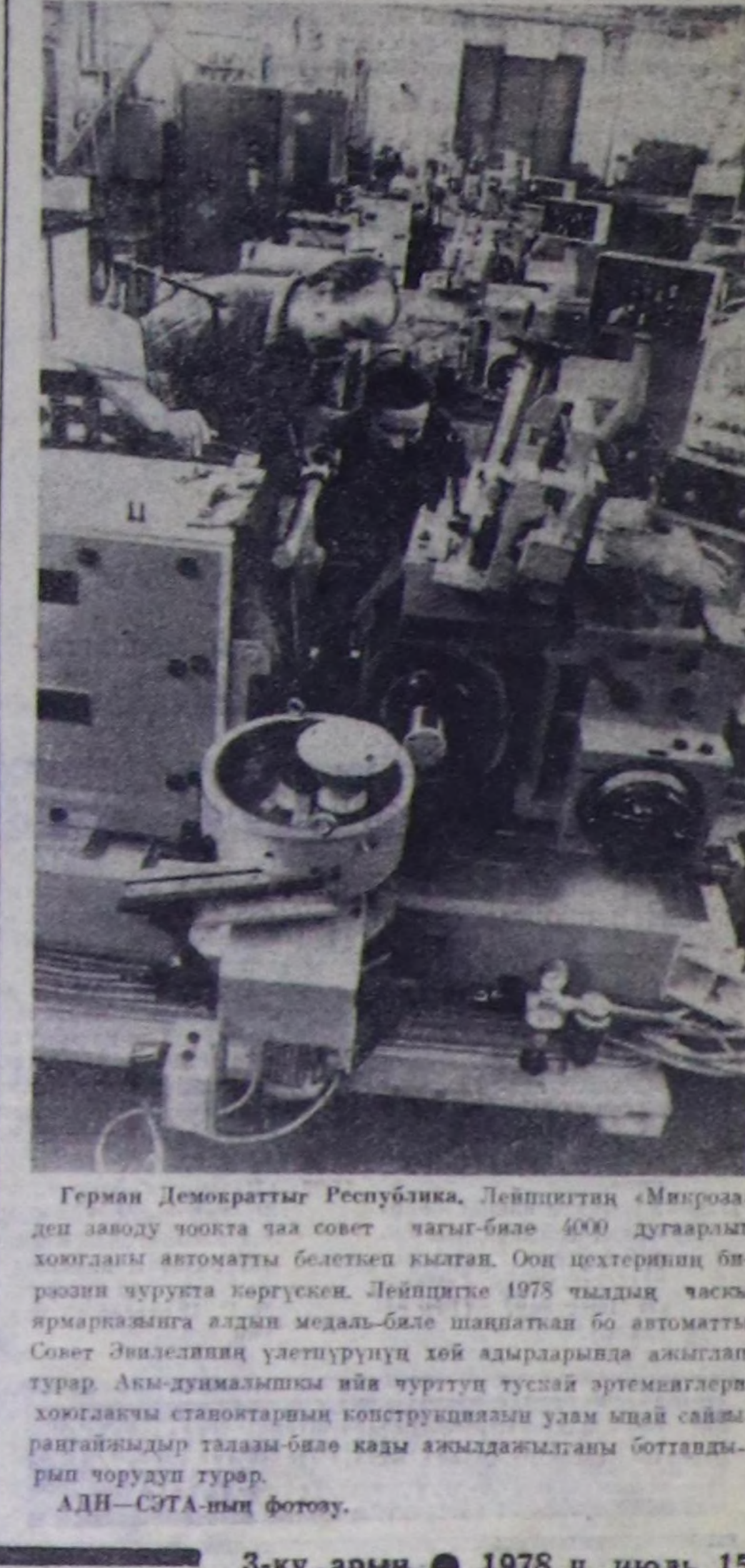
БӨМБҮРЗЕКТИЦ СУДАЛЫ

ЖЕНЕВАДА ЧУГААЛАЖЫШКЫННАР

ЖЕНЕВА. (СЭТА). Июль 13-те СЭКП ТК-нын Политбюро кезгитүүгө СЭКП-нин даңгык хектер министр А. А. Громыкоун АБШ-тын куруне секретары С. Вэис-биле тууга-лажышышкыны мыла доозулган...

БИР ҮН-БИЛЕ БУРУУ ШАПКАН

ХАРТУМ. (СЭТА). Африка чангыс өл организациязының (АЧО-нун) Министрлер Чөвүлелинин Суданның найысылалында болгусу сессиясында киржишчилери Ливанга уаур израиль дайысрактарының агрессианың бир үн-биле буруу шапканын, Параллель өжөдөн алган деискараарни хостары дөш араб чурттарын төштүг демиселин дозуу-биле дөштин турарын олар мелегез болган Палестинаны араб удуруунун бир аргелерин күлөп көөрүн көргөзгөн...

Албания агентилелдин дыңнады

ТИРАНА. (СЭТА). Албанияга кайтып-аа дууламчыны көргүрүн болгаш чөшкө берип деп-ордан соккалар, ол чуртта, элдин каш чутула-туугуларын дооспай артырын каш баз Албанияга ажаллап турар кызат бүгү тускай эргемчилерин чандар дугайында болуун шунтиривин дугайында диниатка нотаны Албаниянын Декларация дегин черияг Кыдаттын базат чуртук деп, АТА агентилелди аманчакан.

Дууламчы көргүрүн сөсатканы болгаш Албанияга кылат тускай эргемчилерин дөш кыйгыртканы КЭР-нун удуз күрүчезирек политиканы чоруду турары-биле, марксист-ленинчилер эргемчилерин аманчакан ойталааны-биле, бугу дегелерин импералисттик болгаш реалсызм күштери-биле доозулган бергени-биле, дөшөгү аргезияны революстуг болгаш хосталгалы күштерге дууламчыны база дөшөгүрүн Албаниянын өл анти-марксист политиканы чыгыртыры-биле холбап турар.

Көрүлдө чоруптур

ОЛУТ ОРБАС, АЯН ТУДАР, СОРУК КИИРЕР

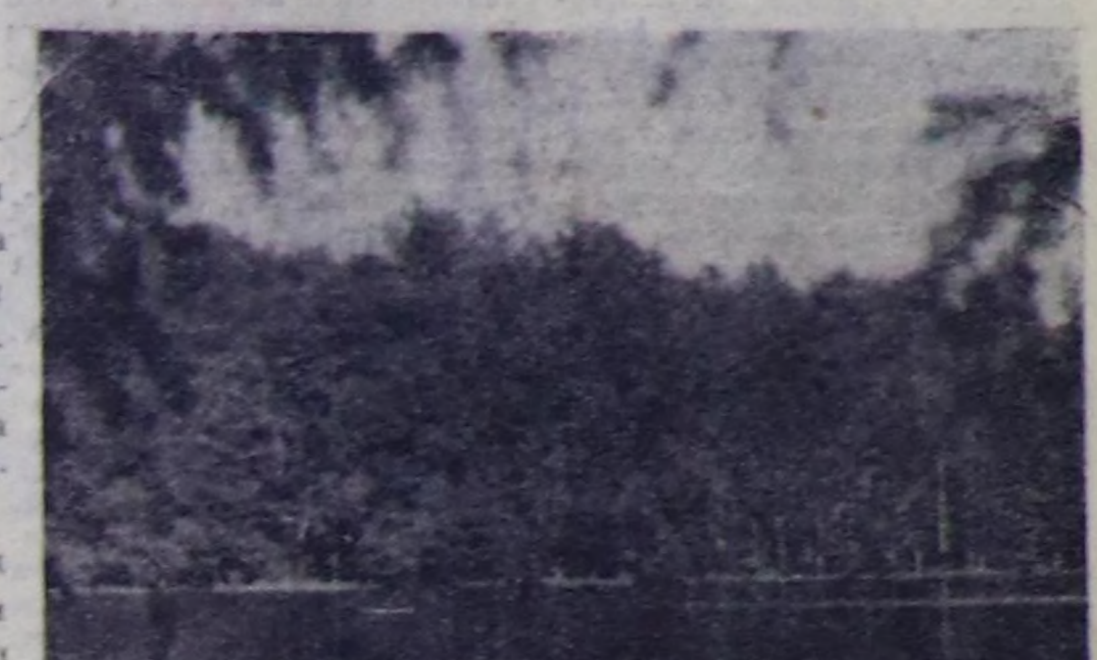
Көзө Күлтура бажына-
раанн чаньда агиткультури-
галарын «Автодуб-78» деп
район көрүлдөн чоотта чаа
болуу эркен. Кокусур-кору-
дени эртарин тура райкусу-
комучи култура палдиниян
арелектян М. С. Саар-оол ра-
нолда автокулдубу болган 12
агиткультуригадаларын ажа-
лын чыксан-биле аналгетен
чуаалаан, көрүлдө кирежин
турар коллекторго чен-
динишкенири күсөн, көрү-
түсөргө байыр чедирген.

Көзө Күлтура бажына-
раанн чаньда агиткультури-
галарын «Автодуб-78» деп
район көрүлдөн чоотта чаа
болуу эркен. Кокусур-кору-
дени эртарин тура райкусу-
комучи култура палдиниян
арелектян М. С. Саар-оол ра-
нолда автокулдубу болган 12
агиткультуригадаларын ажа-
лын чыксан-биле аналгетен
чуаалаан, көрүлдө кирежин
турар коллекторго чен-
динишкенири күсөн, көрү-
түсөргө байыр чедирген.

Көзө Күлтура бажына-
раанн чаньда агиткультури-
галарын «Автодуб-78» деп
район көрүлдөн чоотта чаа
болуу эркен. Кокусур-кору-
дени эртарин тура райкусу-
комучи култура палдиниян
арелектян М. С. Саар-оол ра-
нолда автокулдубу болган 12
агиткультуригадаларын ажа-
лын чыксан-биле аналгетен
чуаалаан, көрүлдө кирежин
турар коллекторго чен-
динишкенири күсөн, көрү-
түсөргө байыр чедирген.

ШӨЛЭЭДЕ, ДЫШТАНЫЛГАДА

Чайгы үедө муң-муд аамы-
чыннар - колхозчулар болган
уаус аамы-аамынын өске-даа
адырларынын аамыдакчылары
чурттуу курорттарына, сана-
торийлерине, турарча бааза-
ларже, өске-даа дыштанылга
черлерине боттарынын ка-
дым аамыдын ач турар.

Алаанда чурукта: Кыргыз-
да чылтын найм-даа үешиле
домас Иссык-Куль хөлдө чаа
туткан «Рахат» деп пансионат.
Ону Узбекстандын көкөк өс-
түрүкчүлери боттары тудуу
алган.

Улвас, август. Чааана
хоорайга беш районун агит-
культуригадаларнын тилде-
нилерини эри көрүлдөи бо-
дур. Алаа районун Култура
бажынын чаньда «Хем-
чинин арамжылы» база «Сес-
сеннин арамжылы» районун
адын камгалар.

К. ШАНГЫР-ООЛ,
М. ДУГУЖААП.

Н. ЖИГАННЫН фотоу.
(СОТА-нын фотофонкама).

Чаа шүлүктөр

С. САРЫГ-ООЛ.

ИСТЕРИМ

Дедир изин хай көрүшү итээр болза
Делегейин дэксинишкен чыгыш боор оң!
Ылганын көшкүн айдар араанга
Ылган, ырган хойну болан, улганыс ис аай.

Өсөн чуртун өвүр, ары Торгалдылар
Өрү даглар, күдү шына одарларда,
Чакыч, күсүк тараа, ситен шөлдөргө
Чаштан тура баскан изим эйме-салчок.

Хордангы ийк бүдүм басапач чор-даа хоюлр!
Койгун изеин кышкы хар деп пөсүкү болза,
«Хөвүңгү чүвү дилөөл төл боор» — джиги,
Көргөн кыян бажын чыгыш койтуур ийик!

Хил-хорум, шөлдө теиенер хайра чок
Хайып сымла чөкө иштөөл; ылган эркен;
Хайырамын, утундурбаа чаш шам эркен;
Караг чыгыш дамылап каан даш-даа курган.

Эр шаам чедир, чап-чаа орук тышкынамга
Эртен изим көңүлө бүткөн-үө көшкөн.
Ол-ла оруум төңүчүлдө баскан изим!
Өбүгүн эвес: дына тода көстүн көлгөн.

Аваа бөгүн харын найган, хөлтөн өөршү:
— Ам мен не зот барбас мен; — деп, чаштар кий теш;
Савалды баскан изим артыпал бо-дур,
Бажымынчын чурумалын номчуралар!

Ада-чуртча совет шага салганчы бис
Артын чытпес тода вестер арттыралым,
Төзүл чуртка чаагай изин бажы каары —
Төгүлүгө утундурбаа тураксаалы.

ШАГААН-АРЫГ — НАМДАР ВЪС

Ходуар-даа өргөн турбаан дазырга,
Дугууларын көйөр үгөк чагаламы бооп,
Көчүгү аялг, сооктарда-даа кады-ла
Тудуу таван салганмыс каян ийек? —
Сактырмыга, дүүн-даа дег-дир,
Чаа хоорай —
Шагаан-Арыг — черчанаан.
Эсаватор башкарыч, хөрүң узуң,
Кранын ол-бо кылаштапкы, бажың эптең,
Эгизмелен энгемеже хараан дег,
Кийги салчы, оол, нас манжа икиттикс —
Саян-Шуш ГЭС судаданган.
Чаа хоорай —
Шагаан-Арыг — намдарымыс.
Кызыл дооюн, халымын-даа чазырың,
Элвендин сесерлертер бодартакан.
Кылымал көң дайып чалгып дургентең,
Эрките бо өртөздөиө шыгың тынган —
Чаагай, солун көлөр өйлүр
Чаа хоорай —
Шагаан-Арыг — чоргаарымыс.
С. МОДУРГА.

ШЕФТЕП ЧОРДУВУС

Меагун-Тайга районда «Малчын» сов-
хозун мехелизиратор коллектив № 4
хойку бригаданын кыргызда пунктуууче
шефтери-биле челин мадывас. Электри-
лап болган хол хачалары-биле хой кыр-
гаан улус-ла хой болду.
Интангич хөрозөгө улугуус калды, кыр-
гыдаже бар деишгип иприттикс.

САДАРЫН ЧУРУМЧУДАР

Кызыл районун Байл-Кол
көздө Советиянын дөксизо-
ринге чурттал турар хама-
аыларын хой көвүн хууду
маддыг. Ылчанган алыганы
кууду, чайын, чаамы Байл-
Кол, Кара-Тал суурларга та-
мааталар хууда малынын
өздүн бо-ла сардыгалы боор.
Ында чагыч түрө чок. Чүгө
харын бажыс четпес чүвө—

Көзө кылган иштин түнелин үндүрү-
жүс. Улугуу күтөспөз киял тымызым.
Бастык шөфтчилери 140 ажып кило-
грамм дүштү үмөтчилик хуудуши берген.
Кыргыч улугуус эош бригадир Биче-оол
Тас өөршү четтиргенин илереткен.

М. ХЕРТЕК.

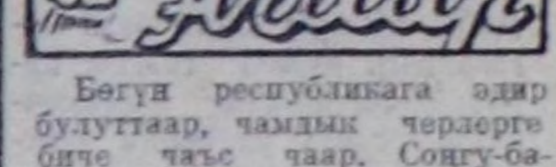
О. ДУБАА.

СПОРТ-СПОРТ

КЫЗЫЛЧЫЛАР ШЫГГАРАН

Чаа Шагаан-Арыгың чо-
гууда дазыр шөлдө мотопци-
л башкарычтарынын маргал-
дамыс чоотта чаа болду эркен.
ВЛКСМ-нин 60 чымынга
турсаалаан ол маргалдаага
турсаалаан эң тергиян
мотопцилери — үкөн хире
кыян ирпешес. СССР-ини
спорт мастерингө налладат
Александр Тырышкин, бирги
разрядчылар Александр Жу-
равалев, Сергей Логвинович
(Ар-Довурак), Сергей Баканов,
Валерий Тополев болган Алек-
сандр Поповарев (Кызыл)
олар ук маргалдаа ирпеш-
кепер.

Редатор В. С. ШАРАВИН.

Бөгүн республикага адир
булдугтар, чамдын черлерге
биче чакыч чар. Союгу-ба-
рынын чук утанышыннын
хаттын дурген сенуудалга
6-11, өй-өлдө 15-20 метр
чедер. Агарнын температур-
аны 28-33, чамдын район-
нарга 18-23 градус чылгыр.
Кызылга чагбас. Хаттын
дурген сенуудалга 6-11,
дүш соонда 15-20 метр че-
дер. Агаар дүңө 14-16, ху-
дус 28-30 градус чылгыр.

КИНО

ИЮЛЬ 15-ТЕ
«НАВЫРА»: «Кат-нем бо-
лулар» 10.00, 11.45, 13.30, 15.15,
17.30, 19.15, 21.20 шаптарда.
«АЛА-ХЕМ»: «Жураакмыш-
кын» 15.00, «Карты шагдыа
кайаланган» 16.30, 18.40, 20.30
шаптарда.
«ВОСТОК»: «Барабан дагла-
15.00, «Уян кичи» 16.50, 18.40,
20.30 шаптарда.
«ЧАНГЫ»: «Гайдукут ат-
алдары» 16.50, 18.40, 20.30 шап-
тарда.

16.15 — «Бистия краймыс»,
Сибирь болган Ыракмы
Чөвч чук дугайында
кинотрограмма.
17.15 — «Даарга» — Металлург
хууду, СССР-ини кара
металлургия министр
Н. П. Казанецтиң чу-
гаамы.
17.30 — «Хөлдө таймыбыр»,
Фильм-коштор.
17.55 — «Дирин амангайлар дугайында», Дамчыдыла-
ын Н. Н. Дроздов чору-
лар.
19.10 — «Чаагай тоюл», Музы-
фильм.
19.20 — «Медзал»,
19.45 — РСФСР-ини Курдвенди
хур оркестрияң кол-
лекти.
«КЫЗЫЛДАН»
19.55 — Киножурнал.
20.05 — Телемөдөриң тускай
үндүрдөизи.
МОСКВАДАН
20.15 — Б. Горбатов — «Даша»,
Телешки.
21.30 — «Анаа космос». Доку-
менталдык телерфильм
ийн баштайгы көрүгүдү,
4-ги фильми — «Профес-
сиялык дугайымыс».
22.30 — «Уен». Информастыг про-
грамма.
23.00 — Футбол талывы-биле
СССР-ини чемпиондары,
«Спарта» — «Динамо»
стындондан дамчыдыла,
Чапсарда — «Спорт-
лото» тиракмыс.
00.45 — 01.35 — «Көксөюн аяла-
лар», Эстрада програм-
масы, Теленде — медр-
лер.

ӨӨРЕДИЛГЕЖЕ ЧАЛАП ТУР

КЫЗЫЛДЫН ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУДУ

1978—79 өөредилге чымындала Кызылдын педагогика инсти-
туду дараазында факультеттерге студенттер дүлөө алыр.
Физика-математика факультети — физика болган ма-
тематика тускай артемдеринге, өөршөр хуусазы 5 чыл,
Филология факультети — орус дыл, литература болган
педагогика тускай артемдеринге (орус дыл, литература
башкарыч болган кызылдын аамынын методистерин
беттээр), орус дыл, литература бааа тыма дыл болган ли-
тература тускай артемдеринге, өөршөр хуусазы 5 чыл,
Биология-химия факультети — химия болган биоло-
гия тускай артемдеринге, өөршөр хуусазы 5 чыл,
Педагогика факультети — өгө өөредилгени педагогикам
болган методикалык тускай артемтинге, өөршөр хуусазы
4 чыл, Факультет өгө класстарың башкарыч беттээр,
Кирерин күзөпнө дараазында шыгалдалары дуузар:
Физика-математика факультетинге — математика
(аас болган бажыма-биле), орус дылга болган литерату-
рага (бажыма-биле), физикага (аас-биле),
Филология факультетинге — орус дыл болган ли-
тература (аас болган бажыма-биле), тыма дылга болган
литературага (аас болган бажыма-биле), СССР төгүлүгө
(аас-биле); орус дыл, литература болган педагогика тускай

артемдерге; орус дыл болган литература (аас болган ба-
жыма-биле), СССР төгүлүгө (аас-биле), дапшын дылга
(аас-биле).
Биология-химия факультетинге — химияга (аас-биле),
биологияга (аас-биле), физикага (аас-биле), орус дыл бо-
лган литературага (бажыма-биле).
Педагогика факультетинге — орус дыл болган литерату-
рага (аас болган бажыма-биле), математикага (аас-биле),
СССР төгүлүгө (аас-биле).
Балдыршынкенири июль 30-ге чедир хуудон адыр. Да-
раазында документтери алаач болар; ортук артемни
ини дугайында документ (боду-кош), дэда өөредилге че-
рине кирерини дугайында характеристика, ректорга бид-
диришкени, № 286 майк-биле ачы шызылгамы, 3x4 см
хөмчөзүлдүг 6 фото-чурук, бузуруттеини администрация-
нын шызылгамы күш-ажыл дептеринден ушта бажылде
(ажылдан тураларга), конкурс чок черлерге кирерине
школадан, ВЛКСМ райкомундан болган өске-даа черлерде
өөредир-биле чуруктан балын.
Документтери дараазында адресче чорулар: Кызыл
хоорай, бедвиститут, Ленин куудумузу, 54 (физика-мате-
рика болган биология-химия факультеттери), Ленин кууду-
музу, 3 (филология болган педагогика факультеттери).

Красноярскинин политехниктиг институтунун Кызылда филиалы

1978—1979 өөредилге чымында ХУНДУСКУ, КЕЖЭКИ
БОЛГАШ БОТ-ӨӨРЕДИЛГЕ салбарларында дараазында фа-
культеттерге студенттер (бирин курска) хуудон алырны
чарлан тур:
Улетпур болган чуртгааа тууду (1202).
Автомобиль болган автомобиль аамы-аамы (1609).
Дооскан ортукам артемип хамаатгалары институтка ху-
удон адыр; хүндүсү салбарга—35 хар чедир, кезежин бо-
лган бот-өөредилге салбарларына—наы-хари хамаат чокка.
Балдыршынкенири болган кирерини экзаменерини да-
раазында хуусазалары кирер болган дуузар:
Хүндүсү салбарга кирерлерге — балдыршынкенири июль
20-ден июль 31-ге чедир хуудон адыр, кирерини экзамене-
рини август 1-ден 20-ге чедир дуузар, кир салбарың хуу-
саазы — август 21-ден 25-ке чедир;
Кежэки салбарга кирерлер балдыршынкенири июль
20-ден август 31-ге чедир боор, кирерини экзамене-
рини сентябрь 1-ден 10-га чедир дуузар, институтка кир салба-
рың хуусазы—сентябрь 11-ден 20-ге чедир;
Бот-өөредилге салбарыңга кирерлер балдыршынкенири
август 31-ге чедир байыр, кирерини экзаменерини—сен-
тябрь 1-ден 10-га чедир, кир салбары—сентябрь 11-ден 20-
ге чедир.
Институтка кирер кызыл кирерини экзаменерини фи-
зикага (аас-биле), математикага (аас болган бажыма-би-
ле), орус дылга болган литературага (сочинение) дуузар.
Ортукм шкылаан адым, монгун медаль-биле бажыма-биле
ол шыкын тускай ортукам өөредилге черини шыгалдал-биле
доосканлар дэди өөредилге черини көрелен аугаар кире-

рини экзаменерин бир артеме дуузар. Ол артеме кире-
рини экзаменни «көңүлү өкө» демде-биле дуузар болза
өске артемдерге экзамен дуузарыңда доослар, бир эвес
«аки» болган ортукам документтери алыр болза дуузааа
чөгүр бүтү артемдерге экзамен дуузар.
Институтка кирер турарынын көвүсү аугаар шилин
алдыра, кирерини экзаменерини алыр документтерини
ини бажын болган ортукам артемни алганымиз докумен-
талияде демдектенери арифметика ортукам бажыма ба-
рымыдалар.
Балдыршынкенири институтун ректорунга бижир болган
шылин алыр факультетини айтыр, оюлу аамыдан тургал
черинде характеристика есимин козыр, ошү бүдүрткенини
удуртукусуң, шартком секретары азы профессорлор организ-
ациялык дараам бузуруттеини турар, а ортукам шкыла доос,
каптарга—ректор, класстың удуртуку бажымы, комсо-
мол организациялык секретары бузуруттеини. (Чесекит
Куштерини хуроолондон халапканларга шерип кезеини
командирини характеристикаан козыр албан эвес).
Балдыршынкениги бижкан бажынын аттестадын (бодун), тус-
кай ортукам өөредилге черини доосканлар—дементерини
ушта бажыла диломону, бир чокка тырттырган 3x4 см
хөмчөзүлдүг 6 фото-чурукту, күш-ажыл дептеринден ушта
бажылдеини, № 286 хөвардин ачы шызылгамы козар,
паспорту, шерип бажың болу аккар.
Документтери болган балдыршынкенини: Кызыл хоорай,
Рабочая куудумузу, 4, КИП-ини Кызылда филиалыңче, ху-
дзон адыр комиссияже чорулар.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ИЮЛЬ 15-ТЕ
БИРГИ ПРОГРАММА
13.55—«Көздө амы-херектер
болган айтырлар».
МОСКВАДАН
14.10—«Музеблерде болган
дөксөле залдырында»,
«Күрүвениң Трейковский
гадерезамы». Коллектив
лепгүдү, 2-ги программа,
10.35—Эртеңги гимнастика,
10.55—Шевел хоолдар,
11.20—«Спеллер, ада-илер»,
11.50—«Эртеңги нотча», Музыка
программасы,
12.20—«Аймык чок шымызын-
кын»,
12.50—Уругларга фильм, «Ар-
амың бажымыңдан чоруу
барган», Уран-чечен
телефильмди баштай-
гы көрүгүдү, (4-ги се-
риясы).

Кызыл, Шетинин болган Красечко куудумузу, бажы № 3 ТЕЛЕФОНАРИ: Редакторуң 2-24-63, редакторуң орадакчыларың 2-35-24,
2-31-75, харысалгалык секретарыңыз 2-23-33, секретарьтыңыз 2-23-33, партияңиз аамыраал кыздарыңыз 2-37-13, пропаганда кыздарыңыз 2-31-75,
култура калдыгыңыз 2-23-54, көздө амык-алгыл салдыгыңыз 2-21-47 улетпур калдыгыңыз 2-23-64, чаага калдыгыңыз 2-41-27, информация база совет
туртуугуу калдыгыңыз 2-20-60, корреспондтарыңыз 2-27-41, бухгалтерияңыз 2-12-43, солун калдыкы барганда 2-32-75 телефонче колтаар.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕЗИ:
индекс 667000

Тараж 17331. Чагыр № 2144.
СО Л У Н Н Е Д Е Л Я
6 КАТАП У Н Е Р